

Sivistynyt, kilpailukykyinen Suomi

Sivistystyönantajien viestit

Sivistystyönantajat
opetus tutkimus luovuus



Koulutukselta ja tutkimukselta ei saa enää leikata lisää rahaa.

Koulutukselta ja tutkimukselta hivutetaan rahaa pois. Niiden saama rahoitus on kutistunut jo usean vuoden ajan. Alamäki on jatkunut vielä kauemmin, jos koulutuksen ja tutkimuksen rahoitusta katsotaan suhteessa muihin julkisiin menoihin. Määräaikaiset projekti- ja erillisrahat eivät muuta tätä kuvaa.

Koulutuksen rahoitus suhteessa muihin julkisiin menoihin on nyt samanlaisessa kuopassa kuin 90-luvun laman aikaan. Silloin lamasta nousiin osaamisella. Onko meillä nyt varaa muuhun?

Osaamista ei kasvateta kutistamalla resursseja. Koulutus, tutkimus ja sivistys ovat kilpailukyvyn perusta. Ne ovat investointeja yhteiskunnan tulevaisuuteen. Niitä tarvitaan myös taloudellisesti vaikeina aikoina.

Iso kuva selkeäksi. Pitkäjänteisyyttä koulutuspolitiikkaan.

Koulutuspolitiikasta puuttuu iso kuva. Nopeatempoisia askeleita sen sijaan riittää.

Esimerkiksi ammattikorkeakouluista karsittiin vuonna 2013 yli 2000 aloituspaikkaa. Vuonna 2014 niitä sitten lisättiin yli 700:lla. Vuonna 2015 niitä lisätään jälleen, nyt yli 750:llä. Samaan aikaan ammattikorkeiden budjetteja on kutistettu.

Koulutuspolitiikan uudistuksista pitää keskustella tarpeeksi varhain. Siten toimintoja voitaisiin paremmin suunnitella.

Asetetaan tavoitteet sille, mihin haluamme osaamisessa ja koulutuksessa päästä. Käytetään työssä apuna korkeakoulujen ja koulutuksen järjestäjien osaamista ja tietoja. Määritellään sitten raamit, joiden sisällä korkeakoulut ja oppilaitokset voivat työskennellä yhteisen päämäärän eteen. Kukin omalla tavallaan.

Jätetään nippelit vähemmälle. Tiukkaa normiohjausta ei tarvita joka asiassa.



Laadun pitää määrittää, kuka saa järjestää koulutusta. Pelkästään organisaation kokoon ei ole järkevää tuijottaa.

Koulutuksessa laadun kuuluu olla tärkein asia. Ei sen, kuinka suuri on taho, joka koulutusta järjestää. Onko niin, että vain suuret yritykset pystyvät tekemään laadukkaita tuotteita ja palveluita? Sama pätee myös koulutukseen. Yksi koko ja yksi malli eivät sovi kaikille – koulutuksessakaan.

Laatu syntyy osaamisesta, kokemuksesta, opiskelijoiden arjen tuntemuksesta, päätöksenteon läheisyydestä ja toiminnan läpinäkyvyydestä.

Tämä kaikki pätee yksityisiin koulutuksen järjestäjiin: yhdistyksiin, säätiöihin ja osakeyhtiöihin. Ne järjestävät Suomessa opetusta kaikilla koulutusasteilla.

Yksityiset opetuksen järjestäjät eivät jaa voittoa omistajilleen. Se on laissa kiellettyä. Niitä ei siis pidä rinnastaa esimerkiksi terveydenhoitoalan yksityisiin yrityksiin.

Annetaan erilaisille ja erikokoisille koulutuksen järjestäjille tasapuoliset toiminnan mahdollisuudet. Se on myös opiskelijan etu. Vähennetään kuntien tehtäviä ja lisätään vertailtavuutta antamalla koulutuksen järjestäminen lukioissa ja ammattioppilaitoksissa yhdistyksille, säätiöille ja osakeyhtiöille. Maksetaan valtion rahoitus suoraan koulutuksen järjestäjälle. Pidetään lukio ja ammatillinen koulutus omina koulutusmuotoinaan myös tulevaisuudessa.

Tutkintokoulutuksen vienti ja kansainvälinen myynti mahdolliseksi.

Tarvitsemme uusia vientialoja. Koulutusvientä voisi olla sellainen, sillä Suomella on koulutuksessa hyvä maine maailmalla. Miksi emme hyödyntäisi sitä tehokkaasti kaikilla koulutusasteilla?

Lainsäädäntöä on muutettava. Korkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen pitää voida olla maksullista EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tuleville opiskelijoille. Tutkintomyynti tukee kansainvälistymistä ja kasvattaa muun koulutusvientiä (täydennyskoulutus, konsultointi, oppimisteknologiat) vaikuttavuutta.

Poistetaan vientitulojen hankkimisesta itse pystytetyt, keinokeiset esteet. Oman lainsäädäntömme muuttaminen on omissa käsissämme.



Korkeakoulukenttää kehitettävä yhteiskunnan tarpeiden mukaan.

Akateemisesti koulutetut tarvitsevat sekä vahvaa omien alojensa asia- ja menetelmäosaamista että työelämän arjen taitoja. On osattava mm. verkottua ja toimia projekteissa. Tutkimuksessa monitieteisyys on arkipäivää, ja tieteellinen perustutkimus sekä innovaatiotoiminta ruokkivat toisiaan.

Jotta korkeakoulut voivat parhaalla mahdollisella tavalla toimia yhteiskunnan hyväksi, niiden on voitava rakentaa koulutusohjelmia ennakkoluulottomasti, rajoja rikkoen. Tukeeko nykyinen korkeakoulujärjestelmä tätä parhaalla mahdollisella tavalla?

Yliopistoja, ammattikorkeakouluja ja valtion sektoritutkimuslaitoksia pitää tarkastella yhtenä kokonaisuutena. Mikä on järkevää ja toimivaa yhteiskunnan kannalta? Järjestelmää on kehitettävä kattavan kansallisen arvioinnin ja korkeakoulujen omien strategioiden pohjalta. Yhteistyön lainsäädännölliset ja toiminnalliset esteet on kartoitettava ja purettava. Tavoitteena pitää olla yhä kansainvälisempi ja vaikuttavampi valtakunnallinen korkeakoulukokonaisuus.



Sivistystyönantajat ry

opetus • tutkimus • luovuus

Tiesitkö? Merkittävä osa suomalaisesta koulutuksesta ei ole kuntien tai valtion järjestämää.

Sivistystyönantajat edustaa yli 300 opetuksen ja koulutuksen järjestäjää kaikilta koulutusasteilta perusopetuksesta korkeakouluihin. Niiden palveluksessa on yli 55 000 työntekijää.

Sivistystyönantajat edustaa kaikkia yliopistoja sekä suurta joukkoa ammattikorkeakouluja, ammattioppilaitoksia, lukioita, peruskouluja, kansanopistoja, kansalaisopistoja, urheiluopistoja, kesäyliopistoja, opintokeskuksia sekä musiikkiopistoja ja muita taiteen perusopetusta tarjoavia oppilaitoksia.

Niille yhteisiä piirteitä ovat:

- kaikki hoitavat julkista tehtävää, joka perustuu lakiin tai järjestämislupaun
- kaikki toimivat julkisella rahoituksella eivätkä saa toimia taloudellisen voiton tavoittelemiseksi
- ne ovat säätiöitä, yhdistyksiä, osakeyhtiöitä tai julkisoikeudellisia oikeushenkilöitä
- niiden tarjoama koulutus on maksutonta samalla tavalla kuin kuntien tai valtion tarjoama koulutus

Tarve synnytti yksityiset oppilaitokset

Yksityisiä oppilaitoksia on ollut Suomessa 1800-luvulta lähtien. Nykyisin meillä toimii noin 300 itsenäistä korkeakoulua ja yksityistä oppilaitosta.

Niitä on syntynyt eri syistä. Yksityiset ihmiset perustivat 1800-luvulla oppilaitoksia halutessaan puuttua tärkeäksi kokemaansa epäkohtaan, kuten lievittämään kulkutautien aiheuttamia kärsimyksiä tai tarjoamaan koulutusta kuuroille lapsille. Vanhimmat suomenkieliset yhteiskoulu juontavat juurensa tyttöjen oikeudesta tasavertaiseen koulutukseen. Niiden taustalta löytyy naisasialiikkeen pioneereja.

Osa yksityisistä oppilaitoksista on syntynyt yritysten tarpeista saada ammattitaitoista henkilökuntaa. Niin on syntynyt eri toimialojen opinahjoja, mm. kaupan alalle ja ravintola-alalle. Näissä oppilaitoksissa työelämä on perusta, jolle koko koulutus rakentuu.

Yksityisiä oppilaitoksia on syntynyt myös, kun ihmiset ovat halunneet opiskella itselleen tärkeitä asioita, ja kun on haluttu tarjota taidekasvatusta lapsille ja nuorille.

Myös lainsäädäntö on muuttanut tilannetta. Yliopistolaki irrotti yliopistot valtiosta ja antoi niille autonomisen aseman. Yliopistoista kaksi on säätiöitä ja muut julkisoikeudellisia oikeushenkilöitä. Ammattikorkeakoulut toimivat vuoden 2015 alusta osakeyhtiöinä, määrää uusi ammattikorkeakoululaki. Lakimuutoksilla on haluttu vahvistaa yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen taloudellista ja hallinnollista asemaa.